

Przystanek matura

Zadania i ćwiczenia ułatwiające przygotowanie się do egzaminu maturalnego z języka polskiego

Wypowiedź ustna: Człowiek wobec cierpienia innych. Omów zagadnienie na podstawie fragmentu "Dżuma" Alberta Camusa i wybranego tekstu literatury.

Doktor otworzył okno [...]. Oto pewność: w codziennej pracy. [...] Najważniejsze - to dobrze wykonywać swój zawód. [...]

Tarrou patrzył na niego szarymi i spokojnymi oczami.

- Jednak uważa pan, jak Paneloux, że dżuma ma swoje dobre strony, że otwiera oczy, że zmusza do myślenia. [...]

- Jak wszystkie choroby na świecie. Ale to, co odnosi się do wszelkiego zła na tym świecie, odnosi się również do dżumy. Pozwala urosnąć niektórym. Kiedy się jednak widzi biedę i cierpienie, jakie przynosi, trzeba być szaleńcem, ślepcem lub łajdakiem, żeby się na nią zgodzić. [...]

- A więc - powiedział Tarrou. - Dlaczego okazuje pan tyle poświęcenia, skoro nie wierzy pan w Boga? [...] Jest pan lekarzem dla idei?

- Mniej więcej - odparł doktor [...]. Kiedy wybrałem ten zawód, był to wybór w pewien sposób abstrakcyjny [...]. A potem zobaczyłem, jak się umiera. [...] I zrozumiałem, że nie będę mógł się do tego przyzwyczaić. [...]

- Kto pana tego wszystkiego nauczył, doktorze? [...]

- Bieda. [...] Sądzę, że nie mam upodobania do bohaterstwa i świętości. Obchodzi mnie, żeby być człowiekiem.

PYTANIE 1

Określ gatunek utworu.

ODPOWIEDŹ

"Dżuma" Alberta Camusa to powieść parabola. Przedstawione w niej postacie i zdarzenia służą do zilustrowania prawd o ludzkiej egzystencji.

.....

PYTANIE 2

Określ czas powstania utworu.

ODPOWIEDŹ

Powieść została napisana w czasie II wojny światowej, a wydana w 1947 roku.

PYTANIE 3

Określ kontekst filozoficzny.

ODPOWIEDŹ

Albert Camus był jednym z przedstawicieli egzystencjalizmu. W kręgu zainteresowania tej filozofii znajdowały się indywidualne losy jednostki - wolnej i odpowiedzialnej, a podstawowymi pojęciami były: byt i istnienie. Człowiek pojawia się na świecie bez żadnego powodu i jego egzystencja nie jest niczym usprawiedliwiona. Istnieniu człowieka towarzyszą: niepewność, troska, lęk, trwoga przed śmiercią, poczucie absurdu życia. Człowiek jest skazany na samotność. Może sam siebie stworzyć według własnej woli, ale może się też sam zniszczyć.

.....

PYTANIE 4

Sformułuj tezę interpretacyjną.

ODPOWIEDŹ

Przykładowa teza: Człowiek wobec cierpienia innych powinien przyjąć postawę aktywną, czyli poświęcić potrzebującym swój czas, siły oraz umiejętności wynikające z wykonywanego zawodu.

.....

PYTANIE 5

Określ bohatera fragmentu.

ODPOWIEDŹ

Bohaterem jest doktor Bernard Rieux. Uważa, że niezależnie od okoliczności trzeba wykonywać swoje obowiązki. Nie może pogodzić się z cierpieniem i śmiercią ludzi. Wierzy w ideę walki ze złem i się w nią angażuje. Przekonany jest, że to człowiek musi się troszczyć o świat. Twierdzi, że w życiu "trzeba być człowiekiem". Nie uważa się ani za bohatera, ani za świętego, lecz za lekarza, który jak najlepiej powinien wykonywać swój zawód.

.....

PYTANIE 6

Wskaż inny tekst literatury.

A. W powieści Stefana Żeromskiego "Ludzie bezdomni" głównym bohaterem jest Tomasz Judym. Jako lekarz czuje się odpowiedzialny za los cierpiących i umierających. Swój zawód traktuje jako misję, którą ma do spełnienia. Uważa, że jego działanie wymaga całkowitego poświęcenia się i wyrzeczenia się życia prywatnego. Wyznaje zasadę, że nie można budować własnego szczęścia, gdy wokół jest tyle cierpienia.

.....

PYTANIE 7

Jaki jest wniosek?

ODPOWIEDŹ

Zawsze należy podjąć walkę z cierpieniem dotyczącym ludzi. Nie można przechodzić obojętnie wobec ludzkich nieszczęść.